

Posudek na diplomovou práci paní Jany Ivánkové Ruská vesnice očima L. N. Tolstého a A. P. Čechova

Diplomantka zvolila pro svou práci náročné téma, při jehož zpracování bylo nezbytné propojit poznatky z několika vědních disciplín (literární vědy, historie, sociologie, psychologie apod.). Lze říci, že jde do značné míry o práci blízkou k tzv. „areálovým studiím“. Tento přístup je v posledních letech považován za velmi aktuální.

Téma vesnice je v ruské nejen klasické literatuře nesporně jedním z klíčových témat. Na významu nabylo zejména po zrušení nevolnictví, kdy bylo co nejhlubší poznání vesnického člověka a života jako tradiční společenské formy nezbytné pro řešení mnoha otázek spjatých s dalším vývojem společenským i uměleckým. Autorka se tuto problematiku snaží postihnout v co největší šíři, o čemž svědčí názvy jednotlivých kapitol (členění je možná až příliš detailní) – jde zejména o vztah ruské inteligence a rolnictva, o ideové hledání ruské inteligence, duchovní hledání ruské inteligence a ruského lidu, problematiku urbanizace ruského života, společenského uspořádání, vzdělávací a pedagogické činnosti, generačních vztahů, revolučních nálad apod. Východiskem je diplomantce ovšem důsledně tvorba umělecká (Statkářovo jitro, Anna Kareninová, Můj život, Mužici, V rokli), přičemž se dotýká i otázek z oboru literární teorie (např. románová forma, estetický ideál, umělecká koncepce člověka atd.).

Autorka zkoumá zobrazení vesnice v tvorbě dvou významných klasiků ruské literatury (L. N. Tolstého a A. P. Čechova), a to nejen v ruském, nýbrž i západoevropském kontextu. Opírá se přitom jak o ruskou odbornou literaturu včetně publicistických prací obou autorů, tak o západní prameny, zejména anglické. Citace (především z Rayfielda) sama kvalitně přeložila. Velkým inspiračním zdrojem jsou jí také práce T. G. Masaryka. Autorka prokázala velmi dobrou schopnost práce s prameny, které samostatně a adekvátně začleňuje a hodnotí v návaznosti na vlastní poznatky a závěry.

Přínosný je rovněž srovnávací aspekt, který diplomantce umožnil zaznamenat významné proměny, jimiž procházela sama ruská vesnice i její reflexe v ruském národním vědomí v různých dějinných periodách.

Práce Jany Ivánkové má velmi dobrou jazykovou a formální úroveň, po stránce obsahové je vysoce nadstandardní. Plně doporučuji k obhajobě a zároveň navrhuji, aby práce v případě úspěšné obhajoby po menších formálních úpravách byla uznána jako práce rigorózní.

Otázka k obhajobě: Jak se v porovnání L. N. Tolstým a A. P. Čechovem proměňuje nazírání a hodnocení „vesnické otázky“ v tvorbě I. Bunina?